

Pusulula

Abdulhamit

Tarih ve Kùltür Dergisi Haziran 2023 sayı:3

ANTALYA ANADOLU
İMAM HATİP LİSESİ
1953

İÇİNDEKİLER

4 EDİTÖRÜN KALEMİNDEN

Hatice ERDOĞDU

5 ABDULHAMİT HAN "AYRILIK"

6 İL.ABDÜLHAMİD KİMDİR?

Ali ÇAKMAK

9 İL.ABDÜLHAMİD HAN'A NEDEN KIZIL SULTAN ÜNVANI VERİLDİ

Nesibe ŞEKER

10 İL. ABDÜLHAMİD VE SİYONİZM MÜCADELESİ

13 HİCAZ DEMİRYOLU

Süleyman ARGÜN

16 OSMANLI MUTFAĞI

Ayşe ARTAN

18 İL.ABDÜLHAMİD'İN GİZEMLİ TEŞKİLATI

Betül Erva ZEYBEKOĞLU

19 İL. ABDÜLHAMİD HAN HAKKINDA SÖYLENENLER

19 SULTAN ABDÜLHAMİD HAN MEDUSA VE ŞAHMERAN OLAYI

Burak GÜNEY

22 MEDİNE MÜDEFAASI VE ÇÖL KAPTANI

Ayşe KARADUMAN

25 BANA ŞAH DAMARIMI GETİR

Şule Dal

Pusula Abdulhamit
Tarih ve Kültür Dergisi 2023
Sayı 3
Antalya AIHL Adına

Okul Müdürü
Osman Musara

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice Erdoğan

Yayın Danışma Kurulu
Mehmet Akif Duman
İbrahim Aba
Yayın Kurulu
Elif Havutcu
Nesibe Şeker
Ayşe Artan
Ayşe Karaduman
Burak Güney
Süleyman Argün
ve
Tarih kulübü üyeleri

Grafik Tasarım
İbrahim Keklik
(ikeklik300@gmail.com)
(ik4554976@gmail.com)

Abdülhamid Han “AYRILIK”

Afakında salalar titredi payitahtın
Dediler, “Göçen Abdülhamid Han’dır”..
Gülistanım feryad ile yasında artık
Bildim ki yetim kalan cümle vatandır.

Zaman içre zaman olsaydı hayatın
Yine feda-yı can ederdin uğruna vatanın.
Safa verdin, safa götür sultanına, sultanım
Duydum ki yetim kalan cümle İslam’dır.

İlahi! Şahidiz Hamid’in kulluğuna
Sana kul oluşunun zalime gam olduğuna!
Lütfet! Yüreğinde yanan aşk hatırına
Bizden ayırdın, amma kavuşsun gülistanına.

EDİTÖRÜN KALEMİNDE

Bu yıl PUSULA'mızın yönünü çok tartışılan ve her daim gündemde olan Osmanlı Devleti'nin son padişahlarından II. Abdülhamit Han'a çevirdik.

Dağılmak üzere olan bir imparatorluğu 33 yıl ayakta tutan, devlet yönetim zekası, kişiliği ve yaptıklarıyla kendi dönemine ve kendinden sonraki dönemlere damgasını vuran II. Abdülhamit Han'ı PUSULA ekibi olarak yakından tanımak ve tanıtmak istedik.

Üstad Necip Fazıl'ın dediği gibi ; Abdülhamid'i anlamak her şeyi anlamak demektir.

PUSULA'nın yeni sayısında Tarih Kulübü ekibi olarak her daim yanımızda olan Müdür Başyardımcımız MEHMET AKİF DUMAN'a şükranlarımızı sunarız.

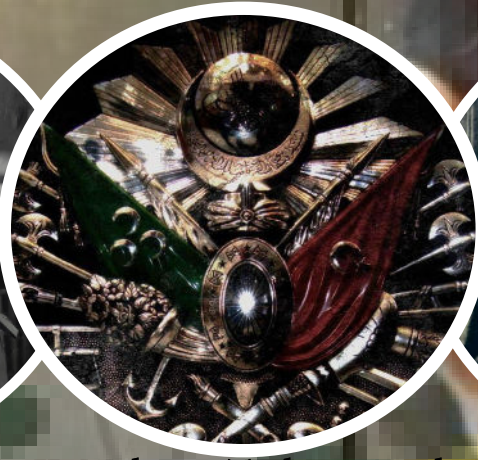
II. Abdülhamid (34. Osmanlı Padişahı)

Hüküm süresi= 31 Ağustos 1876-27 Nisan 1909

Kendinden önceki padişah = V. Murat

Kendinden sonraki padişah = V. Mehmet

Sadrazamlar = Mütercim Mehmet, Rüşdi Paşa , Mithad Paşa , İbrahim Ethem Paşa , Ahmet Hamdi Paşa , Ahmet Vefik Paşa, Mehmet Sadık Paşa, Mehmet Esat, Safved Paşa, Tunuslu Hayrettin Paşa, Ahmet Arifi Paşa, Mehmet Said Paşa, Cenanzade Mehmet Kadri Paşa, Abdurrahman Nureddin Paşa, Kamil Paşa, Ahmed Cevad Paşa, Halil Rifat Paşa, Avlonyalı Ferit Paşa, Hüseyin Hilmi Paşa, Ahmet Tefvik Paşa

Defin = 1918 II. Mahmut Türbesi, Fatih, İstanbul, Türkiye

Eşleri= Nazikeda Kadınefendi, Nurefsun Kadın, Bedrifelek Kadınefendi, Emsalinur Kadınefendi, Bidar Kadınefendi, Dilpesend Kadınefendi, Mezide Kadınefendi, Müşfi-ka Kadınefendi, Sazkar Hanım, Peyveste Hanım, Behice Hanım , Saliha Neciye Hanım

Çocukları= Mehmet Selim Efendi, Zekiye Sultan, Naime Sultan, Mehmet Abdülkadir Efendi, Şehzade Ahmet Nuri, Nafile Sultan, Mehmet Burhanettin Efendi, Şadiye Sultan, Ayşe Osmanoğlu, Refia Sultan, Abdürrahim Hayri Efendi, Ahmet Nureddin Efendi, Mehmet Abid Efendi

Tam adı= Abdülhamid bin Abdülmecid

Hanedan= Osmanlı Hanedanı

Babası= Abdülmecid

Annesi= Tirimüjgan Kadınefendi

Abdülhamid Kimdir?

Osmanlı tarihinin en meşhur ve tarihin en münakaşalı şahsiyetlerinden bir tanesi Sultan II. Abdülhamid'dir yakın zamanda yaşamış olmasına hakkında sayısız eser ve araştırma neşredilmiş olmasına rağmen yine eksik ve hatalı tanınan şahsiyetlerdendir. Sultan Abdülmecid'in tahta çıkan dört oğlundan ikincisidir.1842 senesinde dünyaya geldi. Annesi Tîri Müjgan Kadınefendi, Çerkezlerin Şapsığ kabilesindedir. Annesi 10 yaşındayken veremden vefat etti. Annesinin genç yaşta vefat etmesi Abdülhamid'de derin tesirleri bırakmıştır. Babası onun zekasını ve kabiliyetini keşfetti ve ona hususi alaka gösterdi,

Asarayda çok müstesna hocalardan ders gördü. Arapçası, Farsçası, Fransızcası, okuduğunu anlayacak derecede yüksekti, ama konuşamazdı. Bunun dışında dini ilimlere de mahareti vardı. Matematik ve geometride mahareti olduğunu atış üzerine, topların atış menzili üzerine küçük bir risale yapmasından biliyoruz. Dünyada hiçbir insan II. Abdülhamid kadar yanlış tanınmamış ve hiçbir insan Sultan Abdülhamid kadar merfi propagandaya maruz kalmamıştır.

Bütün bu propagandalar siyasi nedenlerle ortaya atılmıştır.

Zekası

ve politik kabiliyeti dolayısıyla amcası Abdülaziz onun serbest

bir ortamda yetişmesine

imkan verdi. Mısır ve Avrupa seyahatlerine onu da götürdü.

Maslak çiftliğinde toprak

işleriyle meşgul oldu. Burada koyun besledi üstübeç madenleri

işletti borsa faaliyetlerine

katılarak para kazandı.

Tahta çıktığı zaman servetinin 100.000 altını aştığı söylenir. Anayasaya dayalı meşruti bir irade kurmak isteyen ve bu yüzden Abdülaziz ile V. Murat'ı tahttan indiren Mithat Paşa ve arkadaşlarıyla anlaşan II. Abdülhamid 31 Ağustos 1876 Perşembe günü tahta çıktı. Bu sırada devlet en buhranlı günl

erini yaşıyordu. Mali

imkansızlıklar yüzünden isyanlar bastırılmıyordu. Abdülaziz'in son yıllarda MahmutNedim Paşa'nın dış borçların ödenmesiyle ilgili kararı Avrupa'da büyük tepkile-re yol açmış ve bu yüzden yeni bir yardım alınması imkansızlaşmıştı. Avrupa kamuoyu Osmanlı Devleti aleyhine dönmüş durumda idi bu şartlar içinde Abdülhamid büyük bir iyi niyet göstergesi ile işe başladı.

II. Abdülhamid Osmanlı imparatorluğunun 34. Padişahı, 113. İslam Halifesi ve çöküş sürecindeki devlette mutlak hakimiyet sağlayan son Padişah'tır.

Tahtta kaldığı "Hamidiye Dönemi" diye bilinen yıllarda imparatorluk "dağılma dönemi" yaşadı.

Başta kısa süreli ilan ettiği 1. Meşrutiyet ve Kanuni Esasi ile gelen bir özgürlük dönemine, Balkanlar olmak üzere çeşitli bölgelerde çıkan isyanlara ve Rusya İmparatorluğu'na karşı kaybedilen 93 Harbi'ne, kapatılan parlamentoya pek çok siyasi olaya, "istibdat dönemi" de denen basın da dahil çeşitli alanlardaki baskı ve sınırlama dönemine sonrasında yine kendisinin ilan etmek zorunda kaldığı II.Meşrutiyet'e, 31 Mart Ayaklanması'na ve kendisinin dağılmayı engelleme başarısına ulaşamayan eğitim, ulaşım ve askeri alandaki reform girişimlerine tanıklık etti. Devrinde Osmanlı İmparatorluğunun 1.592.806 km² toprak ile en çok toprak kaybeden padişahlarından biri oldu. 31 Mart Vakası'ndan kısa bir süre sonra, 27 Nisan 1909'da tahttan indiriline kadar ülkeyi yönetti. Meşrutiyet yanlısı Yeni Osmanlılar ile yaptığı anlaşma ve diğer yandan Tersane Konferansı'nda toplanacak büyük güçlerden gelecek baskıları engelleme amaçlı Tersane Konferansı'nın başlamasıyla aynı gün 23 Aralık 1876'da ilk Osmanlı Anayasası'nı ilan etti ve böylece ülkenin demokratikleşme sürecini destekleyeceğini belirtmiş oldu. 93 Harbi'nde yenilen Osmanlı'nın Sultanı II. Abdülhamid meclisin yanlısı kararlar aldığını iddia ederek 14 Şubat 1878'de bu harbin sonuna doğru meclisi feshetti.

II. ABDÜLHAMİD'E NEDEN KIZIL SULTAN ÜNVANI VERİLDİ?

II. Abdülhamid, Osmanlı İmparatorluğu'nun 34. Padişahı, 113. İslam halifesi ve çöküş sürecinde devlette mutlak hakimiyet sağlayan son padişaktır. Osmanlı İmparatorluğu tahtında 33 yıl görev yapmış, 1876 yılında tahta çıkmış ve 1909 yılına kadar hüküm sürmüştür.

Bunalımlı bir dönemde tahta çıkan Abdülhamid, Batı'ya karşı dengeci, Doğu'ya karşı İslamcı politikalar izlemiş, ülke içinde mutlakiyeti (monarşiyi) güçlendirmiştir.

II. Abdülhamid Döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nda modernleşme hareketleri başlamıştır. O dönemde demiryolu, telgraf ve telefon hatları gibi altyapı çalışmaları yapılmış ve modernleşme çabaları hız kazanmıştır. Ayrıca, II. Abdülhamid

döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nda birçok reform gerçekleştirmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde, Batılı güçlerin Osmanlı topraklarına yönelik müdahaleleri artmıştır. Bu dönemde, Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde bulunduğu zor şartlar nedeniyle, imparatorluk içinde birçok reform hareketi de başlamıştır. Bu hareketler, ülkenin modernleşmesi ve Batı ile entegrasyonunu amaçlamıştır. Ancak, bu reformlar yeterince hızlı bir şekilde gerçekleşmediği için, imparatorluk çöküş sürecine girmiştir. Bu dönemde, Osmanlı İmparatorluğu'nun çeşitli yerlerinde isyanlar ve ayaklanmalar meydana gelmiştir. Ayrıca, döneminde İttihat ve Terakki Cemiyeti gibi örgütlerin güçlenmesi, Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde bulunduğu sorunları daha da derinleştirmiştir. Abdülhamid'in Kızıl Sultan unvanını almasının birçok sebebi vardır. Sultan Abdülhamid Han'a Kızıl Sultan lakabı Anadolu'nun yarısını Ermenistan yapmak isteyen Ermeni komitecilerine engel olmasının sonucu Ermeni yanlısı Fransızlar tarafından takılmış bir lakaptır.

1905 senesinde Ermeni komitecileri Anadolu'da Ermenistan Devleti'nin kurulmasına engel gördükleri Sultan Abdülhamid'e sukiast düzenleyip Cuma selamlığında bomba atmaları üzerine Tefik FİKRET meşhur Bir Lahzai Teahhur adlı manzumesinde

Ey şanlı avcı, damini beyhude kurmadın

Attın fakat yazık ki, yazıklar ki vurmadın

Diyor dönemin aydınlarından Tefik Fikret!! Düşündürücü ...

Abdülhamid, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde

hüküm sürdü. Kendisi ülkenin modernleşmesi ve güçlenmesi

için birçok reform (mevcut bir sistemi değiştirmek için yapılan

değişiklikler) gerçekleştirdi. Aynı zamanda ülkenin güç kaybı

yaşamasiyla birlikte, ülkenin birliğini ve bütünlüğünü korumak

için sert politikalar (bir ülkenin yönetimi ve yönetiminde kul-

lanılan süreçleri ifade eder.) uyguladığı bilinmektedir. Ancak bu

reform ve politikalar bazı kesimler tarafından desteklenirken bazı

kesimler tarafından eleştirilmiştir. Bu unvan, Abdülhamid'in Osmanlı İm-

paratorluğu'nun son dönemlerindeki politikaları ve reformları nedeniyle verilmiştir. Aynı zaman da

padişah yetkilerini genişletmesi, muhalefeti baskı altına alması, bazı insan hakları ihlalleri yap-

ması ve Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde gerçekleşen önemli olaylarla da ilişkilidir.

Bu dönemde, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı gibi önemli olaylar gerçekleşmiştir. Bu unvan,

kendisinin sık sık giydiği kırmızı kaftana atıfta bulunmaktadır.

Siyonizm:

Tarisi israil toprakları olarak adlandırılan topraklarda bir Yahudi devletinin asırlar sonra tekrar kurulmasını destekleyen ve Yahudi milliyetçiliğini temel alan ideolojik fikir hareketidir. Modern siyonizm, 19. yüzyılın sonlarında Orta ve Doğu Avrupada ulusal bir canlanma hareketi olarak hem şiddetlenen antisemitizm dalgalarına tepki olarak hem de "Yahudi Aydınlanması" olarak da bilinen Haskala'ya bir cevap olarak ortaya çıktı. Kuruluşundan çok kısa bir süre sonra varlıklı Yahudi soyluların ilgisini çeken hareket, Osmanlı İmparatorluğu'nun kontrol ettiği Filistin'de sürdürülebilir bir Yahudi Devletini , 1900 yıl sonra tekrar oluşturmayı amaçlıyordu. Kurucusu ise Theodor Herzl'dir. 1897'de toplanan Basel Siyonist Kongresi'nden çıkan kararlar ayrımcılık ve antisemitizmden bizar olan Avrupalı Yahudilere kucak açacak bir ülke aranıyordu lakin Yahudilerin bu amacına Sultan II. Abdülhamid bir direniş gösteriyordu.

Theodor Herzl bu amaç doğrultusunda ilk olarak sultanın danışmanı olan Newlinks aracılığıyla bir teklif gönderdiğini Herzl günlüğünde bahsetmiştir. Bu teklif Osmanlı'nın dış borçlarının ödenmesi ve bunun karşılığında Filistin topraklarında Yahudilere bir yer verilmesiydi. Bu teklife Abdülhamid şöyle cevap vermiştir:

"Ben bir karış toprak dahi satamam, zira

o bana değil, haklıma aittir. Onlar bu İmparatorluğu kurup kanlarıyla mahsuldar kıldılar. Onu, bizden koparılmadan önce üzerini kanlarımızla bir kere daha kaplamayı biliriz". Yine Theodor Herzl günlüğünde Abdülhamid'in "Dindaşlarımızın ölüm fermanını bu güçlerin önünü açarak imzalamam asla mümkün değildir" dediğini yazmaktadır.

Ayrıca Sultan Abdülhamid Filistin’de tehlikeli gördüğü torakları satın alarak ya da bizzat kendi parasıyla Filistin’den toprak alarak Yahudilerin toprak almasının önüne geçmeye çalışmıştır.

Sultan Abdülhamid bu amaç doğrultusunda Siyonizm’e hizmet eden ABD elçisini kovmaktan da geri durmamıştır. Abdülhamid Yahudi göçüne tam olarak engel olamadıysa da bu akımı durdurmaya çalışmış ve Filistin’e özel bir statü getirerek doğrudan merkeze bağlamış, kendisinden habersiz işlem yapılmasının önüne geçmeye çalışmıştır.

Fakat Herzl da bu amaca kendini iyice odaklamıştı, Osmanlı devletini ikna edemeyeceğini anlayınca bu işi büyük güçlerle halletme stratejisini gündeme aldı. Ve günlüğüne şöyle not almıştır:

“Planım sultana karşı bir kampanya açmak, sürgün edilmiş prensler ve jön Türkler ile temas kurmaktır”.

Bu da Siyonizm’in İngiltere başta olmak üzere büyük güçlerin himayesine geçmesini sağlayarak Abdülhamid’in devrilmesine olanak sağlayacaktı.

Bunların yanında yaşanan 31 Mart Vakası da (yönetime karşı yapılmış büyük bir ayaklanma) Abdülhamid'i tahttan indirmek isteyen ittihatçılara bahane olmuştu. İttihatçılar kendilerinin sebep olduğu bu isyanı Abdülhamid'in üstüne atarak hal edilmesine (tahttan indirilmesine) sebep olmuşlardır. Sıradan bir din adamından yarı zorla bir fetva alarak padişaha giden ittihatçı heyette ise Emanuel Karasu isimli Yahudi ki İtalya'dan para alıp devlet sırlarını satan bir casus ve aynı zamanda da Selanik milletvekilidir. Daha önce de Abdülhamid'den Filistin'de Yahudiler için toprak

isteyen heyetin içinde bulunmuş ve red cevabı yiyince de padişaha kinlenmiştir. Heyetteki bir diğer kişi de Ermeni senatör Aram Efendi ki bu da daha önce sultana suikast girişiminde bulunacak kadar ileri gitmiş birisidir. Sultan Abdülhamid'in 4 kişilik heyetin içinde Müslüman olmayan bu iki kişinin olduğunu da görmesi onu oldukça üzmüştür ki Emanuel Karasu'yu bu heyetin içinde görünce "Bunun aranızda ne işi var?" diyerek diğerlerine soru yöneltmiştir. Nitekim ittihatçılar amaçlarına ulaşmış ve Sultan Abdülhamid'in 32 yıl 7 ay 27 gün süren saltanat hayatına son verdirerek 38 yakınıyla birlikte Selanik'e göndertmişlerdir.

Hicaz Demiryolu

ya da diğerk adıyla Hamidiye Hicaz Demiryolu, II. Abdülhamid tarafından 1900-1908 yılları arasında Şam ile Medine arasında inşa ettirilen 1322 km uzunluğundaki demiryolu hattıdır. 1908 yılından sonraki eklemelerle 1.900 km uzunluğa kadar çıkmıştır.

Hicaz demiryolunun tahmini maliyeti 4 milyon lira olarak hesaplanmıştı. Bu maliyet zor dönemlerden geçen Osmanlı maliyesi için büyük bir meblağdı. Maliyeti böylesine yüksek bir projenin gerçekleştirilmesi için finansman meselesinin müslümanlardan toplanacak bağışlarla çözümlenmesine, inşaatın başlangıcında ortaya çıkacak acil para ihtiyacını karşılamak üzere de Ziraat Bankasından kredi alınmasına karar verildi. Yurt dışındaki Osmanlı temsilcilikleriyle İslam ülkelerindeki resmi-sivil birçok kişi bağış kampanyasına destek verdi ve ilk bağış 50 bin lira ile II. Abdülhamid'den geldi. Çok sayıda memur kendi arzusıyla birer maaşını bağışladı. Osmanlı vatandaşları dışında başta Hindistan, Mısır, Rusya ve Fas Müslümanları olarak Endonezya'dan, Singapur'dan, Güney Afrika'dan, Avrupa'daki bazı İslam cemiyetlerinden, Tunus, Cezayir, hatta ABD'den bağışlar geldi.

Peki bu demiryolu neden yapıldı?

Yalnız savaş ve isyan durumlarında değil normal zamanlarda da Hicaz ile Yemen'e asker ve mühimmat sevkiyatı demir yoluyla yapılacak, böylece Süveyş Kanalı'na duyulan ihtiyaç ortadan kalkacaktı. Hicaz hattı, büyük zorluklarla yapılabilen hac yolculuğunu kolaylaştırarak, büyük bir dini hizmete yardımcı olacaktı.

Müslüman aleminin sevilen padişahı II. Abdülhamid

Demir yolunun yapımı sırasında II. Abdülhamit kutsal topraklardaki halkın rahatsız edilmesini ve Hz. Muhammed(s.a.v)'in ruhaniyetinin rahatsız olmasını istememiştir. Bunun için de rayların altına keçe döşeterek çalıştırılmasını emretmiştir. Bölgede sessiz lokomotifler kullanılmıştır. Hicaz demir yolunun yapımı büyük ilgi ve takdir görmüştür. II. Abdülhamit “Yaşa ey Padişah-ı Alişan, şevket ve Şan’ın olsun efzunter” gibi birçok övgüler almıştır.

Demir yolu ile 50 günlük hac yolu 5 güne indi

Hicaz hattı, büyük zorluklarla yapılabilen hac yolculuğunu kolaylaştırarak, büyük bir dini hizmete yardımcı olacaktı. Çünkü Suriye'den Medine'ye yaklaşık 40, Mekke'ye 50 gün süren, uzun ve bedevilerin saldırıları sebebiyle tehlikeli olan yolculuk 4-5 güne inecekti. Üstelik demir yolu, hacıların gidiş geliş masraflarını öncekiyle kıyaslanamayacak derecede azaltacak ve bu durum yakın gele-

ekte hacıların sayısını da arttıracaktı. Proje aynı zamanda 2. Abdülhamid'in İslam alemindeki itibar ve nüfuzunu da kuvvetlendirecek, Müslümanların ortak bir eser ve amaç etrafında dayanışmasını sağlayacaktı.

Toplam bin 750 kilometrelik demir yolu hattı

2. Abdülhamid'in 26 Nisan 1909'da tahttan indirilmesinden önce resmi belgelerde "Hamidiye Hicaz Demir Yolu" olarak da geçen Hicaz Demir Yolu 1917 yılına kadar yapılan Akka-Beledüşşeyh (17 kilometre), Afule-Lüd (100 kilometre), Vadiüssur-el-Avca (155 kilometre), et-Tin-Beytülhanum (39 kilometre) şube hatları ve Kademişerif'ten Şam'a döşenen raylarla 1750 kilometre uzunluğa erişti.

Yapımı bütün Müslümanların ortak isteği olan Medine-Mekke ve Mekke-Cidde hatları ise Şerif Hüseyin ve onun kışkırttığı bedevi şeyhlerinin karşı koyması üzerine gerçekleşmedi. 1 Ağustos 1914'te Hicaz Demir Yolu Müdiriyyet-i Umumiyyesi Evkaf Nezaretine bağlandı ve demir yolu bir vakıf kurumu sayıldı. Bu demir yolu, vakıf müessesesi olarak dünyada, devlet tarafından yaptırılan tek ulaşım yatırımındı. Hicaz Demir Yolu, I. Dünya Savaşı patlak verince Evkaf Nezaretinden ayrılarak Harbiye Nezaretine bağlandı. 1916 yılının haziran ayında Şerif Hüseyin'in İngilizlerle gizlice anlaşarak isyan etmesi Hicaz Demir Yolu'nun da sonunu hazırladı. 10 Ocak 1919'da Medine'nin teslim olmasıyla birlikte Hicaz Demir Yolu üzerindeki Osmanlı hakimiyeti de sona erdi.

OSMANLI MUTFAGI

Osmanlı Devleti'nde et yemekleri büyük önem taşıyordu.Koyun eti ise yemeklerde en çok tercih edilendi.Osmanlı yemeklerinde koyun eti dışında keçi ve oğlak etinin de kullanıldığı biliniyor.Tereyağı ve kuyruk yağı kullanımının fazla olduğu Osmanlı yemeklerinde başta tarçın olmak üzere bolca baharat kullanılıyordu.

Osmanlı'da sofrada çok önemliydi.Sofraya gelecek yemeklerin sırası,ekşi-tatlı-tuzlu olmaları,misafirlerin hangi yemekleri hangi sırayla nasıl yiyeceklerini,yazılı olmasa da herkes tarafından bilinen ve riayet edilen kurallardı.

Sultan Abdülhamit Han'ın en sevdiği yemek soğanlı yumurta idi bu yemeğin yapımı yaklaşık 3,5 saat sürüyordu bir rivayete göre sultan Abdulhamid bu yemeği en güzel yapan kişiyi ödüllendirdi.

Osmanlı mutfağında zeytinyağı genellikle yemeklerde değil ilaç olarak kullanılırdı.Yemeklerde kuyruk yağı ve tereyağı tercih edilirdi.Salça şimdiki gibi yaygın değildi çünkü domatesin Osmanlı mutfağına girişi oldukça geç.Hatta Osmanlı'nın en gösterişli zamanlarında bile mutfaklarda domates hiç kullanılmaz,yerine baharat ve soslar kullanılırdı.En çok tercih edilen aroma verici ise erikti.

SOGANLI YUMURTA TARİFİ

Malzemeler:

- 5 adet soğan
- 3 yemek kaşığı sıvı yağ
- 3 yemek kaşığı tereyağı
- 1 tatlı kaşığı toz şeker
  - 1 çay kaşığı tuz
- 1 çay kaşığı toz kırmızı biber
  - 1 çay kaşığı karabiber
  - 1 çay kaşığı yenibahar
  - 3 adet yumurta

Hazırlanışı:

- Geniş bir tavaya tereyağ ve sıvı yağın alarak kızdırıyoruz.Jülyen doğradığımız soğanları ekliyoruz.5 dakika kavurduktan sonra toz şekeri ekleyip kısık ateşte karamelize olana kadar kavuruyoruz.
- İstedığınız karamel rengine ulaştıktan sonra karabiber,toz biber,tuz ve yenibaharı ekleyerek karıştırıyoruz.
- 2 dakika sonra yumurtaları kırarak pişiriyoruz.Sıcak sıcak afiyetle yiyoruz.

OSMANLI'DA TATLI KULTURU

Osmanlı Saray Mutfağı, sadece yemeklerde değil, tatlılarca da çok zengindi. Yemeklerin sonunda tatlı yenirdi ve günümüze dek ulaşan bir geleneğe dönüştü.

Tabii, tatlı yemekten önce mi yoksa sonra mı yenir tartışmaları da halen sürmektedir. Osmanlı zamanında yapılan baklavalara, günümüzdeki ile benzetilse de aslında daha zengin bir içeriği olduğunu görüyoruz. Sadece ceviz, fıstık gibi kuruyemişlerle değil, çok farklı malzemeler ve bol bol yemişler kullanılmış. O dönemlerde, hünerli ustalar diğerlerine nazaran çok daha iyi kazanç sağlar, zenginliğe ulaşabilmiş.

Tatlı kültürümüz en fazla Ramazan ayında ortaya çıkmaktadır. Bütün gün su içmeden, yemek yemeden geçen bu süreçten sonra tatlı ihtiyacı artardı, bu yüzden de 11 ayın sultanı ve Ramazan bayramlarında tatlının yeri bir başkadır. Tescilli Türk tatlısı baklava, Osmanlı'dan bizlere kalan en önemli tatlı kültürlerinden biridir. Oysaki; kızartılarak yapılan, sütlü, şerbetli, meyveden yapılan hoşaf ve diğer tatlılar da Osmanlı tatlı kültürü içerisinde yer almaktadır.

Osmanlı Devleti'nde sarayın mutfak kısmına Matbah-1 Amire veya Matbah-1 Hümayun deniliyordu. Mutfak, 5000 metrekaresinin üzerinde kapalı bir alana kuruluydu ve 20 adet büyük bacası vardı. Matbah-1 Amire'de tatlıların yapıldığı bölüme ise "helvahane" denilirdi.

Bu bölümde; baklava, helva, tahin, reçel, marmelat, muhallebi, pelte, lokma gibi tatlılar yapılmaktaydı.

Helvahanenin başında da "helvacıbaşı" bulunuyordu. Helvacıbaşı olmak kolay değildi ve büyük emek isteyen bir işti. 16.yüzyılda helvacıbaşının emrinde tam 800 kişi çalıştığı rivayet edilmektedir. Ayrıca helvahane sadece tatlı imalathanesi değil aynı zamanda sarayın eczanesiydi. Burada yapılan macunların bazıları aynı zamanda hastalıkların tedavisinde veya zayıf bünyelerin beslenmesinde kullanılıyordu. Tatlıların "şifa niyetine" yeniyor olması belki bize o günlerden kalan bir miras olabilir...

Sultan II. Abdülhamid Han yemeklerden sonra genelde kaymaklı kadayıf ve sütlü çay yemeyi tercih ederdi.

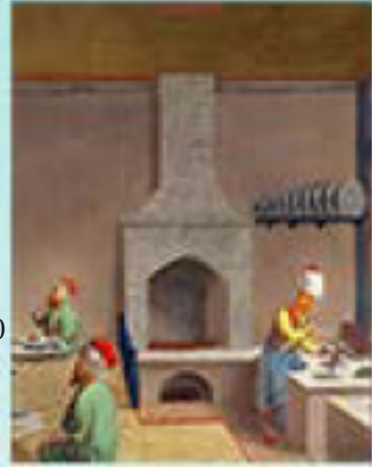
OSMANLI SÜTLACI TARİFİ

Malzemeler:

- 2 kg süt
- 1 su bardağı pirinç
- 1, 5 su bardağı şeker
- 1 çay kaşığı tuz

Hazırlanışı:

Süt ve pirinci yanmaz yapışmaz bir tencereye koyup kısık ateş ocağına alalım. Ara sıra karıştırarak pirinçler yumuşayınca kadar pişirelim. Şeker ve tuzunu da ilave ederek bir on dakika daha kaynatıp kaselere bölelim. Önce cıvık gibi görünmüyor ama soğuyunca tam kıvamını alıyor (yavaş yavaş pişecek Yaklaşık 30 dakikada pişiyor.

II. ABDÜLHAMİT'İN GİZEMLİ TEŞKİLATI

Sultan II. Abdülhamit, Osmanlı İmparatorluğunun en zor zamanlarında mirasını omuzlayan bir hükümdardır. Bu dönemde imparatorluğu parçalamak için çabalayan yabancı devletlerin casusluk faaliyetlerine karşı "Yabancı devletler kendi emellerine yardım edecek vezir ve sadrazam mertebesine kadar çıkarabilmişse, devlet emniyet içinde olamazdı." diyen Ulu Hakan, Yıldız İstihbarat Teşkilatı'nı kurdu.

Bu teşkilat devletin 33 yıl ayakta kalabilmesini sağlamıştır. Aynı zamanda Mit'in atası olarak bilinir.

İnsanlık tarihi kadar eski olan istihbarat faaliyetlerinde ilk İslam toplumlarında posta ve istihbarat faaliyetlerine de berid deniliyordu.

Sultan Abdülhamit kendi döneminde yaşanan iç ve dış olaylardan dolayı "Evvela tedbir, sonra emniyet" diyerek Yıldız İstihbarat Teşkilatı'nı kurmuştur.

Abdülhamit hatıratında "Yabancı devletler kendi emellerine yardım edecek vezir ve sadrazam mertebesine kadar çıkarabilmişse, devlet emniyet içinde olamazdı. Doğrudan doğruya şahsıma bağlı bir istihbarat teşkilatı kurmaya, bu düşünceyle karar verdim. İşte düşmanlarımın jurnalcilik dedikleri teşkilat budur." Sözlere bu teşkilata neden ihtiyaç duyulduğunu ortaya koyar.

Sultan Abdülaziz bir 'paşalar darbesi' ile tahttan indirilip katledilmesi ve Sultan II. Abdülhamid'e karşı gerçekleştirilen iki başarısız darbe teşebbüsü padişahı tedbirler almaya sevk etti. Teşkilatın özellikleri: Yıldız istihbaratı dünya çapında bir teşkilattı. Dünyada ses getiren, diğer büyük devletlerin istihbarat teşkilatlarıyla baş edebilen bir yapıydı. Aynı zamanda zor şartlarda devletin 33 sene ayakta kalabilmesinin sırrıydı.

O zamanın önemli başkentlerinden sayılan Paris, Roma, Londra gibi merkezlerde insan ve faaliyet takibi işlerini ustalıkla yapan bir istihbarat örgütüydü.

Rivayete göre 30bin kişi bulunurdu. Bu kişilere hafiyeye yani gizli manasına gelen ajanlar için Arapça bir tabir kullanıldı. Bu kişiler arasında memurlardan başka olarak Kaşgarlı Derviş, Dağıstanlı Molla, Hindli dilenci, Sudanlı seyyah, Libyalı Şeyh, Kürt, Afganlı, Buharalı Hacı, Tatar Hoca, oyuncu, hokkabaz, sihirbaz gibi her milletten insan bulunurdu.

Hafiyeler topladıkları bilgileri yazılı ve mühürlü olarak saraya takdim ederlerdi. Padişah bunları okuyup dikkate değer olanları araştırmak üzere mabeyne havale ederdi. Fakat jurnallerin çoğu okunmazdı. Sultan Abdülhamid'e darbe yapıldığında hiç açılmamış nice jurnaller bulundu. Jurnallerin toplanmasının bir nedeni de, ülkede fesat ve karışıklık çıkarmak isteyen düşmanların, devletin her daim planlarından haberdar olacağını düşündürmekti.

İngiltere, Osmanlı topraklarında kültürel ve sportif faaliyetler bahane ederek istihbarat çalışması yapıyordu. II. Abdülhamid de aynı yöntemle istihbarat çalışmaları için İngiltere'de PORTSMOUTH KULUBÜ'nü kurdu. Portsmouth şehrinde İrlandalıların aktif olması nedeniyle özellikle bu şehri seçtiği söylenir.

Ayrıca İngiltere'nin uzun bir dönem sorun yaşadığı İrlanda Kurtuluş Örgütü'nün bizzat Abdülhamid'in destekleriyle kurulduğu ve teşkilatlanmasında büyük emeklerin harcandığı söylenir.

II. Abdülhamid'in 33 yıllık yönetimi 23 Temmuz 1908 tarihinde II. Meşrutiyetin ilanı ile sona erer. Yıldız İstihbarat Teşkilatı da kaldırılmak için harekete geçilir. Meclis-i Vükela'nın teşkilatın kaldırılmasına dair 29 Temmuz 1908 tarihli kararnamesi ile teşkilatın faaliyetlerine son verilir.

II. ABDÜLHAMİD HAN HAKKINDA SÖYLENENLER

---Onlar sanıyorlar ki, biz sussak mesele kalmayacak, halbuki biz sussak tarih susmayacak, tarih sussa, hakikat susmayacak.(Sezai Karakoç)

----Abdülhamid'i anlamak her şeyi anlamak olacaktır ! (Necip Fazıl Kısakürek)

-----Abdülhamit devrinin her 24 saati bin muamma ile doludur.

Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu

----Toplumun en büyük haksızlığa uğramış tarihî şahsiyetlerinden biri, II. Abdülhamid'dir. Kendisinden önceki devirlerin ağır yükünü omuzlarında taşıyan, en güvenebileceği adamların ihanetine uğrayan ve dağılmak üzere olan içi dışı düşman dolu bir imparatorluğu 33 yıl sırf zekâ ve hamiyeti ile ayakta tutan bu büyük padişahı katil, kanlı, müstebit, kızıl sultan, cahil ve korkak olarak tanıtmış, daima aleyhinde işleyen bu propagandanın tesiriyle de böyle tanınmış talihsiz bir insandır. Nihal Atsız

----Nerdesin Şevketlim Sultan Hamîd Hân

Feryâdım varır mı bârigâhına

Ölüm uykusundan bir lahzâ uyan

Şu nankör milletin bak günahına

Filozof Rıza TEVFİK

Sultan II. Abdülhamid hakkında pişmanlık yaşayanlardan Rıza Tefvik BÖLÜKBAŞI' nın ifadeleri

pâdişah hem zâlim, hem deli' dedik,

İhtilâle kıyam etmeli dedik;

Şeytan ne dediyse, biz 'belî' dedik;

Çalıştık fitnenin intibahına.

Dîvâne sen değil, meğer bizmişiz,

Bir çürük ipliğe hülyâ dizmişiz.

Sade deli değil, edepsizmişiz.

Tükürdük atalar kiblegâhına.

SULTAN ABDÜLHAMİD MEDUSA VE ŞAHMERAN OLAYI

Medusa ile ilgili rivayetler ,mistik hikayeler inançlar vb. birbirinden farklı birçok anlatım günümüze kadar ulaşmıştır.

Medusa bir kadındır. Saç örgüleri yılan şeklindedir. Baktığı insanı taş eder vb. rivayetlere sıkça rastlanır. Medusa ile ilgili olarak bizim tarihimizde çok az bilgi vardır: İstanbul Sultan Ahmet'te Yerebatan sarnıcında birkaç mermer sütun üzerinde medusa kabartmalı figürler bulmak mümkündür.

Anlatılanlar ne kadar ne kadar doğru ne kadar yanlış bilinmez...

Yıl 1456 Fatih Sultan Mehmet'in huzuruna Venedik'ten gelen İtalyan asıllı bir heyet gelir. Görüşmenin konusu Yerebatan sarnıcı ve içinde bulunan hazine ile ilgilidir.

Heyetten seçilen bir temsilci padişahın huzuruna çıkar ve şunları anlatır:

“Yerebatan sarnıcı diye bilinen mekanın içerisinde bir hazine vardır. Hazineden kastedilen şey altın gümüş gibi maddi değeri olan şeyler değil özel olarak yapılmış bir lahit ve içerisindeki cesettir.” bu cesedin medusa diye adlandırılan efsanevi kişiye ait olduğunu belirtir.

Fatih Sultan Mehmet'ten talepleri bu lahidi ve içerisindeki cesedi kendilerine vermesidir bunun karşılığında birçok şey önerdikleri bilinmektedir.

Bundan sonrası hakkında pek bir bilgi bulunmamaktadır...

Fatih Sultan Mehmet'in bu lahdin, çıkarılıp çıkarılmamasına izin verip vermediği ile ilgili sır bilgileri Sultan Abdülhamid dönemine kadar ulaşır. Sultan Abdülhamid Han 'ın gizemli olaylara, sırlı hikayelere olan ilgisi bilinmektedir. Sherlock Holmes'in hikayelerini İngilizceden Osmanlıya çevirttiği ve okuduğu bilinmektedir.

Sultan Abdülhamid'in medusa ile ilgilenmesinin bir diğer sebebi ise Sultan'a ,bu konu hakkında birkaç elçinin gelmesi ve vezirlere Yerebatan sarnıcındaki hazine ile ilgili bir şeyler fısıldamaları Sultan'ın bu konuya olan ilgisini daha da arttırmıştır.

Abdülhamid Han, görevlendirdiği birkaç kişi ile bu konunun iyice araştırılmasını sağlamıştır. Araştırma neticesinde. Gelen kişilerin kimlikleri ve ait oldukları teşkilatı

(muhtemelen illuminati tarzı bir örgüt) öğrenen Sultan Abdülhamid, heyetten aktarılan bilgiler doğrultusunda bu lahidi çıkarmaya karar vermiştir. Abdülhamid Han görevlendirdiği bir heyet "Medusa" ile ilgili çalışmaya başlamış, bu ekibe Yıldız İstihbaratı'nın en seçkin üyeleri de eşlik etmiştir.

Uzun uğraşlar sonucunda, Yerebatan Sarnıcı'nın -bugünkü kapanan dehlizleri -söz konusu lahit bulunmuştur. Hakan lahdi bizzat yerinde görmüş, tonlarca ağırlıkta ladin kapağı indirilmiş, lahdin içinde görenleri dehşete düşüren bir yaratık görülmüştür.

dönemin gazetelerinde yayınlanan görsel

Yerebatan sarnıcı Medusa lahidi

İnsan başına benzeyen, kıvrımlı kıvrımlı dev bir yılan gibi olan bu yaratığı çok az kişi görmüş ve onu görenler hayrete kapılmıştır. Abdülhamid han bir fermanla görülen bu lahidi ve içerisindeki yaratığı kimseye anlatılmamasını emretmiştir. Lahit ve içerisindeki ceset, halkta çeşitli fitnelere sebep olunmaması için gizlenmiştir. Alınan kararla beraber lahit gün ışığında çıkarılacak ancak içerisindeki ceset gizlenecektir. Cesedin neye ait olduğunu anlamak için yurt dışından ünlü bir biyolog getirilir. Bu bilim adamı bir rapor düzenler raporda şu ibareler oldukça dikkat çekicidir: "bu yaratık muhtemelen dinazor çağından kalan dev bir yılan veya dinazor benzeri yaratıktır"

En ilginç olanı ise, o lahdin orada olduğunu bilen birilerinin asırlarca orada ayin yapmalarıdır. Bu sırrı fatih bildiğine göre bu örgüt lahit ile ilgili sırrı kendi üyelerine, lahitteki cesedi göstererek veriyorlardı. Ta ki , söyle bit kayıta rastladıktan sonra işin durumu değişmiş olabilirdi:

yarı insan yarı yılan kadın
"ŞAHMERAN"

Bir çingene çocuğu, rivayetlere göre dehlizlerden birine girmiş, cesedi gördükten sonra o da sırra vakıf olmuş, dışarı çıktıktan sonra tüm halka "ben şahmeranı gördüm" demesiyle söylentinin yapılmasıyla olayın boyutu başka bir yöne taşınmıştır.

Medusa hakkındaki bu bilgiler, Abdülhamid Han okuduktan ve onayı alındıktan sonra kara kaplı 'ya kayıt edilmiştir.

BURAK GÜNEY

KAYNAKÇA
"SIRDAŞ"

YAZARI
OKTAN KELEŞ

Medine Müdafaası

Çöl Kaplanı Fahrettin Paşa

Kitap adı: Medine Müdafaası Çöl Kaplanı Fahrettin Paşa

Yazarı: İsmail Bilgin

Sayfa sayısı: 256

Yayınevi: Timaş Yayınları

Osmanlı Devleti'nin yıkılmaya yüz tuttuğu yıllarda, Birinci Dünya Savaşı'nda askerimiz birçok cephede çarpıştı. Bu çarpışanlardan bazıları da Hicaz'daydı. Etrafları kuşatılmıştı. Yokluk içindeydiler. Ancak onlar ellerinden geleni sonuna dek yapmak için kararlı ve azimliydiler... Çamurlu su içtiler, her öğün sadece hurma yemek zorunda kaldılar, yiyecekleri günden güne azaldı. Yokluk olduğu için hurma çekirdeklerinden ekmek yaptılar. En önemlisi çekirge yediler... Onlar sadece düşmanla değil, açlıkla, susuzlukla ve sıcakla da çarpıştılar.

Fahrettin Paşa gerçekten güçlü bir paşaydı. Vatanı uğruna her şeyi yapmaya hazırdı. Medine'ye geldiğinde, zaman zaman çaresizliğe kapılsa bile bunu askerine belli etmemek için elinden geleni yaptı. Askerini her zaman ayakta tutmak için farklı uğraşlar buldu. Medine'de sadece savunma amaçlı bulunmayıp olduğu yeri tamir ve imar ettirdi. Bunları yapmak için savaşı engel görmedi.

Fahrettin Paşa ve askerleri Medine'yi bırakmama konusunda çok kararlıydı. Yiyecek ve su sıkıntısı onları yıldırmamıştı. Türkler yokluk içinde, imkânsızlık içinde de olsalar ayağa kalkıyorlardı. Onlar son ere dek, son mermiye dek, son damla kana ve son hurma çekirdeğine dek savunacaklarına söz vermişlerdi...

"...Ey vatan, ey bayrak! Senin şerefini korumak ve seni savunmak için ellerinden geleni yapan şu evlatlarının haline bir bak! Mahzun ve perişanlar... Yılgın ve ümitsizler... Senin için bazıları şehit oldu... Bazıları gazi, bazıları da bizler gibi esir oldu... Kaderde esir olmak, esaretin o acı zehrini tatmak da varmış... Onlar sarı birer kelebek. Hürriyete inanmış, hür yaşamış, birer sarı kelebek. Koca çınarın, ayakta ölen bir çınarın binlerce taze sürgünü onlar... Onlar hayata yeniden bağlanan filizler... Hey koca çınar misâli devletim, ayakta ölen çınar! Nerede gölgede bahtiyar olanlar? Gövdenin her yanını kurtlar sarmış. İnsafsızca kemirmekteler. Sana ayakta ölmeyi bile çok görmekteler... Ancak ağaçlar ve özellikle de çınarlar, her şeye rağmen ayakta ölürler. Mutlaka filiz verirler. O filiz yine bir gün koca çınar olur..."

"...Koca bir çınarın gölgesindekiler şimdi çınarın dallarını kesmeye, kökünü kurutmaya çalışıyorlar. Hiç merak etmeyin. Nasıl ki Çanakkale'de yenilmediyse, nasıl ki Kut'ül Amare'de yenilmediyse, burada da yenilmeyeceğiz! Burada da Türk'ün şanlı bir destanını daha yazacağız..."

"...Bizi buradan kimse çıkaramaz. İsterse yiyeceğimiz olmasın. Bu milletin ataları, gazileri, Balkan Savaşı'nda kavak ağaçlarının kabuklarını yediler. Edirne halkı süpürge tohumundan ekmek yapıp karnını doyurdu. Gerekirse, biz de hurma ağaçlarını, çekirdeklerini ve dallarını yemeye hazırız..." "...Her geçen gün azalan gıda stokları paşayı kara kara düşündürüyordu. Yeni bir emir yayınlanarak günlük iâşeyi şu şekilde belirledi:

200 gram un, ekmek yerine 225 gram hurma.

1 gram çay, şeker yerine de 100 gram hurma.

Yemek yerine yine 225 gram hurma, 80 gram bulgur, 30 gram et kurusu, 20 gram tuz... Hayvanlara yem bitmiştir."

"...Paşa daha sonraları hurmaların toplandığı depoları gezmiş, ne denli azaldığını görünce, yeni bir iâşe cetveli düzenlemeye başlamıştı. Parmak kadar bir kurşun kalemi ile bulabildiği bir parça kâğıda güçlükle yazmaya çalışmıştı!

Sabah: Hurma çorbası.

Öğlen: Yok.

Akşam: Dört tane hurma..."

Bana Şahdamarımı Getir

Gökhan Sertor

Her biri bir burç bir kale olan şehirlerin tarih kokan sokakları mısra oluyor satırlarda. İslam medeniyetinin aydınlık çehresi şehirlerinde, öksüz kalmışlığın burukluğu. Yaşlıların alnından çocukların topuklarından sızan kan bulaşıyor dudaklarımıza, dimağımıza. İhtişamlı günlerine yaş dolu gözlerle iç çeken şehirler, sesleniyor, kalbimizin ta içinde duyurmak için yankımasını damlarından yükselen ağıtlarının.

'Dağları emzirirken gamlıdır şehirlerin anası
Paslı çığıklar doğurur evler
Ebu Kubey's'in sırtında kambur
Güneşler uykudayken
Nur dağında tedirgin güvercinler
Örümcek yuvası en sağlam sur

Zaman sınanmanın ikinci vaktidir
Gel ey Bedir!
Ey Bedr-i Münir!

Son dönemece girdi ihtiyar bir kadın gibi yaşlandıkça pörsüyen dünya. İki parmağını birleştirerek 'ben ve kardeşim kıyamet böyle gönderildik' diyen Rasul(s.a.v)'in başını okşamadan geçmediği yetimleri kime emanet?

'Karşımızda duran cerrah
Alnını çiziyor
Ömersizliğimizin'

'Çeşmelerden güneş avuçluyor çocuklar
Ketum bir yalnızlık kalplerdeki
Nazarın değişiyor arzın üstüne'

'Bir işaret gelse soluğundan geceye
Gün heybesini döker şafaklarıma
Işıktan ellerine tutunur ellerim
Ellerim kirli ve çamur
Muhtaçtır ellerine
Senin ellerinde yağmur'

Birazı toprak birazı su olan dünyanın çamuruna bulandı ellerimiz. Gözyaşlarını silemiyoruz, çamur bulaşıyor ellerimizden öksüzlerin gözlerine. Elimizden yüreğimize akacak rahmet az ötemizde duruyor. Ne uzanmak aklımıza geliyor ne de takat getirebiliyoruz. Mecalsiz kaldı dizler hırsların peşinde koşmaktan. Dizildiği ipe kopmuş inci gibi döküldü İslam'ın şehirleri bir bir, vebali kaldı boynumuzda:

7EDİ
IKLİM

Bana Şahdamarımı Getir

Gökhan Serter

'Zeytin dalından dökülüyor etlerim
Çarmihtan sızan benim nefesim
Tuz banmışlar yarama
Kaniyorum
Acıyorum içinizde'

Haykırıyor Kudüs. İslam'ın ilk kiblesi, miracın eşiği, İsa'nın beşiği Kudüs:
'Bana sürülecek ilaç yok
Kaniyorum ruhunuzda
Çaresizsiniz'
diye sesleniyor düştüğü gurbetimizden.
'Gözleriniz
Neden kapandı yüzüme gözleriniz
Toprağa dökülüyor derim kemiğim
Yalnızlığımıza merhem İsalar yok bana'
diye diye iniyor kıvranırken tırnaklarını etine geçirmiş ağzının suyu akan canavarın pençesinde .
'Ve kuruyor elleriniz.'

Onurla izzetle direniyor, göklerin sonsuz merhametine tevekkülle mücadele ediyor İslam'ın şehirleri.
Avrupa'nın göbeğinde aydınlığıyla parıldayan Saray Bosna çağırıyor:
'Eski kitaplar mezar taşları topla
Yeniden yont karanlığı
Sevgilim ülkem
Gel de körelt ateşi'

Onlar kendi imtihanlarını veriyor, sabırla, dirençle. Çifte su verilmiş çelik gibi bükülmeden. Kırılarak belki ama şerefle:
'Gece dökülünce Drina'nın saçlarına
Namlu ucu gibi değil hayır
gözlerin sustuğunda göğün bahsi başlar'
diyor Sarayeva/Aliya'nın Kederli Cemresi.

Ta Buhara'dan yola çıkan atlıların karanlığın göğsüne bir hançer gibi sapladığı, doğudan akıp gelen nehirlerin besleyip büyüttüğü filiz, gölgesinin bütün coğrafyasını kuşatacağı çınar, Fatih'in atlılarının soluklarını dinlendirdiği Mostar;
Yüzümün batısında bir iz
Bir güvercin kıyımı bir lale titremesi
Dağlara alışkın gözlerimde
Kalbime yeşil yansımalar ekleyen güneş
Batmak üzere

7 EDİ
IKLİM

Bana Şahdamarımı Getir

Gökhan Serter

Med cezire tutulan topraklar
Buhâra'nın o diri sürgünü
Yaslı şimdi'

Batısında direngen yaslar, doğusunda mazlumca ah'lar yükseliyor semaya İslam coğrafyasının. Dua
dua iniltisi masum Arakan'ın;
'Bulmadın bir gemi bir sancak rüzgarın için
Habire çile habire zeval
Bir de dua kelimesi
Dizgini gerili bir çığlık içindeki'

Müslümanlar da kendi sınavını veriyor. Şanlı şehirler elimizi bırakmıyor cevapları mimlerken. Mih-
rapları işaret taşı gibi duruyor yerli yerinde. Güç aşıyor damarlarımıza, omuzlarımıza;
'Kalbini yargıla önce kalbinde
Aşk aşınır mı çöl kumlarıyla
Şadırvanlar kubbeler arasında
Hüzün kırbaç gibi koşuyor omuzlara'

Biz yorgunu asrın. Yaşamadan yorulmuş savaşmadan yılmışı, sancağı tuttuk belki ama kaldıramadık
yukarıya. Kınamalarla geçtik kanamaların arasından. Yaşantımızın denk geldiği yüzyılın Müslümanı-
nın hali miskin ve mahmur bir tablo düşürdü tarihe;
'Uykulu sabahlar asılı çağın gözlerine
Kalbi boşlukta daralan bir martı gibi
Düşüyorsun kıyısına cansız denizlerin'

'Kahır yüklenmiş terimiz avutuyor ruhumuzu
Titriyoruz çağın günahlarından'
Bin yıldan kırk yıl eksik bir zamanla burçlarında sancağı yükselten toprak kayınca ayaklarımızın
altından Anadolu'nun Sancaktar şehirleri utandı;
'Kuyular mezarına döndü yüzüm sarardım
Bir ayrılık feryadı istila etti göklerimi
Toprağım göçüyor içimden
Durmadım azaldım
Buhur kokmuyor ellerim nasır tutmuyor
Gazellerim yarım
Kurumuş dudaklarımda sustu şarkılarım
İçinde heyelan emziren şehrim ben'

7EDİ
IKLİM

Bana Şahdamarımı Getir

Gökhan Serter

Ayrı düştük yüreğimizden. Toynakları ateş kıvılcımları saçan atlarımızı şaha kaldıran düşlerimiz yok artık. İçimizde koşturan deli tayar nereye gitti?

'Kırbaçlayıp şu soylu ayrılığı
Ah kalbime böyle dokunmasan..'

Ayrı düşmüşlüğün acısı ayrı, güç yetirememenin sızısı ayrı vuruyor. Ağıtlar artık sineleri dağlıyor. Bir kıpırtı yürüyor candamarında toprağın.

'Ağlarsan
Yarasız kırlangıçlar gelir avlumuza
Ebû Zer yalnızlığının göğünde
Sarhoşluğunu bulutlara yaslayan rüzgar
Yani panik var göğsümüzde
Gencecik bir isyan kanımızdaki
Bilekçesinde mevsimlerin hüneri
Doğrul toprak çatırdıyor işte'

Yeni günün şafağında, ufukta beliren aydınlığın verdiği umutla doğrul düştüğün yerden. Aslan düştüğü yerden kalkar. Silkelen at üstünden ölü toprağını. Hasta düştün iyileştin, köklerinin izinde şerefli bir gelecek çivile.

'Şimdi bitimsiz ve soylu
Hayret illerinden geçip varılan
Bir ölüm kurgula kendine
Güneşi tut yetimlerinin eliyle
Ve kanat esirliğini şişmişse
Kökleri tutuşsun toprağının'

Sen şanlı tarihin mirasçısı çocuğum, sen son umudusun kanayan coğrafyanın. Galesizlik gayesizlik nedir Allah aşkına?

'Azat edilmez ve tufan görmüş
Sayha koparmış denizlere
İnce köpükler var kıyıda
Sanki Musa geçmiş az önce

Gözlerinin eteğine ne zaman sürüldü ateş
Kim sürdü kim yükledi kederi çağın uykusuna
Güneşe sıvalı paçalar
Rebabın ve şarkıların yorgun değil
Çöle yağmur eken çocuksun daha'

7EDİ
IKLİM

Bana Şahdamarımı Getir

Gökhan Serter

'Şehrin felçli dudağından okunan yâ-sîn
Görkemli bir zafer getirir
Kapılar açılır
Dizilir yollarına Kudüs'ün
Sıra sıra gün benizli çocuklar
Yumrukları sapan taşı kadar'

Kardeşlerin onlar senin. Halepçe'de Hamada Gazze'de Erihada can veren kardeşlerin.
'Çocukların beşiğinde ürperti bacaları
Yanıyor sesi kırlangıçların
Yükseliyor alçalıyor
Cennet saklı şehirlerin kalbi
Devlet indikçe iniyor yere
Mezar taşları doğuyor uykunun gövdesinden
Kan atıyor kanatlarından aşkın
Kanatıyor türbelerin dergâhların yarasını'

'İşte çocuklar kanayan gözlerinden
Kimsesizliği vuruyor sulara'

Sen varsın oysa. Varsın ve buradasın. Sapasağlamsın. Damarlarında kuvvet yüreğinde kudret taşıyan-
sın. Sen çocuğum, merhameti asırlarca dünyaya tanıtansın. Kızılma'nın peşinde cihanı arşınlayan-
sın. Derin bir uykuya dalmıştı gözlerin. Şafak attı, güneşin doğmak üzere.
'Gökçe bir soluk saklıyorsun
Güvercin gerdanlığın düşmesin susarken
Korkuyorum Alhamra
Uyandır haritamı
Tut elinden çılglık çılglık böl uykuları'

'Şafağın sökerken kızların gözleri yeşil bir nehir
Gülüşünden Nil kadar uzun ve derin düşler devşirir
Karanlığı ağartan ak zümrüt Senin cevherindedir'

Şark'ın Şanlı Mihrapları yön gösteriyor hâlâ. Ses yükseltiyor. Uykudan uyanan Müslümanların bula-
nık zihnine yol açan taşlar döşüyor.

7EDİ
IKLİM

Bana Şahdamarımı Getir

Gökhan Serter

Güneşi bağına yaslamayı bilmediysen
Öğrenmediysen evcil atlara binmeyi
Yaşamayı vur yere Arakan
Yeni baştan tertiple merhameti
Ey aydınlığı mahşere çağıran تنها
Kadınların
Çocukların
Üşüyen kuşların
Bağışla adağını'

'Tufana demirli kargılar dökülse sulara
Bir ağlasa güneş ah
Doğrulur yerinden kahrın şehirleri'

Emaneti yükseltemedik belki ama düşürmedik de yere, taşıdık bugüne. Sıra sizde. 'Sağına ve soluna bakmadan -Ben varım! diyen bir gençlik' şehirlerin kapısında artık özgürlüğün meşalesini taşıyın. Selsensin şanlı şehirlere;

'Artık eşkalimi verebilirim sana
Doğunun köpürmüş hüznü emziriyor göğ(s)ümü
Nemli ahşap pencereye dayamış başını
Nil'in gözleriyle bakıyor kalbime şehir
Bir sahneyim işte hepsi bu
Ecelimin ekmeğini kemiriyor perdeler
Sonrası suya inelim sevgilim
Çağır beni'

Sesine sessiz kalmaz İslam'ın şehirleri. Can olur kan olur taşar damarlarından, sel olur akar doruklarından. Muhteşem günlerine kavuşmanın solukları kesen coşkusuyla, hasretle, özlemle:

'Kanadından yağmur atan kuşları uyandır
Yelesinde deli deli kan olan
Doru atlar mahmuzla esenlik ilinden
Ey ölümlere tütsülenen
Ey hüznün kerameti
Bana şahdamarımı getir'

Yüzyıllık uykundan uyandın artık. Silkelen ve devin.
'Aşk bir sıradır şavkını vuran yüzümüze'
(Gökhan Serter / Bana Şah Damarımı Getir kitabından mülhem)

7EDİ
IKLİM

ANTALYA ANADOLU
İMAM HATİP LİSESİ
1953

“

”

Yol uzun, uzak. Kalbimizden başka Pusula da yok gövdemizin cebinde....

bilgide öncü, ahlakta öncü...